

si, in quo feudorum libri, seu codices diligentissime tenentur, Quaterniones ibi appellati, unde quaternatorum, & non quaternatorum feudorum termini prodicuntur.

Ubi etenim in quinterioribus descripta sunt (unde quaternata dicuntur) sunt feuda vera, & propria, que ibi dicuntur in capite; ubi vero non sunt descripta, impropria sunt, ibi nuncupata plana, & de tabula, aliquidcum jure censenda; datur tamen quedam mixta qualitas explicari loquitur sub nomine feudi quaterni secundum quid, quia nempe feudum obtineatur a feudatario, de confesso tamen Regis, unde propter non sit proprius feudum directe obtinetur a Rege, quod dicitur in capite, sed ratione assensus describatur in quinterioribus, istoque causa, de utraque participi qualitate, que juncta questione diversas species, uno, vel altero iure est regulandum, ut in sua fide dicitur.

Atque generaliter dominii libris, in quibus feuda debet solent, nimirum deferendum esse, pro affirmativa, vel negativa receptione est, quamvis iustus vehemens quidem ad ministrum sit, non tamen necessarium requisitum, cuius defectus feudi substantiam corrumpat.

Investitura feudi per connatale requisitum est, non tamen scriptura necessaria urget, cum proprii investitura Principatus, ac bellum indicendi solum alto, seu alijmodo, ac homagii recognitione reservatis, absque alias servitiis, ac obedientiis, & subjectionis obligatione, cum tunc ipse feudatarius scipsum tueri teneatur.

Ubi autem copulativus defectus accedit investitura, ac servitiis, magna resalute videtur probatio, feudalis qualitas exclusiva, contraria tamen non excludens meliorem probationem, atque ad affirmativam, vel negativam, nimirum quoque conferit observantia circa petitum, vel negligientiam eam renovationem, que per novum feudi successorem de jure feudali petenda est, ut in renovationis rubrica; non exclusis aliis argumentis, ac probacionis speciebus pro facti qualitate.

Ad veri tamen, ac proprii feudi nobilis qualitatem defundam, potissimum attendenda est domini qualitas, & an indicendi belli si habeat, in quo verificabile sit persona, ac militare servitium, quod videatur feudi veri, ac proprii essentiale requisitum, ut supra quoq; advertitur dicitur.

VII.

De oneribus, & servitiis, ad que feudatarius tenetur erga dominum, & e converso de oneribus, & de obligati-
nibus domini erga feudatarum.

Ubi ex lege universali scripta, seu non scripta, omnium feudorum eiusdem dominii, vel regionis, vel ex particulari lege investitura, certum servitium prescripsum est, illud extra controversum praestandum est, quod pro ferre communis ufo, ubi praefertim agitur de domino, qui frequenter eius Principatum, vel dominium pacificum habet, ad aliquam realem praeftationem annum, loco servitii, vel homagii subrogatam, redactum est, ut praefertim contingit in dicto ceterioris Sicilia, seu Neapolitanum Regno, ubi loco servitii, annua quadam praefata solvit, sub adobs-
cabo ibi explicata; questione cadente, an & quando huiusmodi praeftationis neglegit solvit, caducitatem caufer, & an mora aquitativa purgatio concedenda sit, quod pro variis provinciarum, vel dominiorum legibus, vel servitio, diverfant recipit determinationem, ut infra in propria devolutionis, vel caducitatis rubrica dicitur.

Per hujusmodi autem reali praeftationis obligationem, ac solutionem (posito feudo vero, ac proprio) non celsus obligatio fidelitatis, ac reverentiae, minime altera servitii personalis, ubi praefari potest, vel per subftitutum in bello, aliique domini urgentibus necessitatibus, & occurrētis, quod tamen certam, ac determinatam regulam generalē non recipit, cum dominiorum, seu regionum legibus, vel more in hoc totum faciant.

Qualia vero sint ea servitia, vel obsequia, seu fidelitatis argumenta, que feudatarius domino praefare tenetur, & quando ab eis regdat excusabilis, praefertim vero ubi idem fit plurimum dominorum feudatarum, five vasallorum, cui potius servire, & obedire, ac fidelitatem servare tenetur, quodque naturali, & originario, seu ei, in cuius ditione major pars feudorum habetur, agitur in sua fede.

Ei quid in concilio utriusque mediat, ac immediati domini, ut immiedato potius, quam medieto tenetur, habetur infra in dicta devolutionis, & caducitatis Rubrica, ubi de fidelio, aliique caducitatis causis,

Quem admodum autem feudatarius domino servire, obedit, ac fidelis, & obsequens esse tenetur, ita est converso ex correlati vorum natura, dominus tenetur feudatarum protegere, ac tueri.

Hinc proinde si dominus pro recuperatione feudi, quod citra feudatarii culpam, ab eis iniuris, vel alia occupatum fit, seu pro defensione, ac tutione, ne occupetur, expensas faciat, aliaque damna patiatur, non petri a feudatario, quem est converso competit feudatario, si de proprio eas magnas, ac notabiles faciat pro hujusmodi recuperatione, vel utriusque expensas, ad quas dominus rebeat, ut dicitur 57. & 58. quod tamen pro communi ufo, ne certam, ac generaliter regulam recipit, sed pro minorum, ac regionum moribus, vel feudorum qualitate decidit, ubi scilicet feuda inferiora fin, sub dominii omnimodo subjectione, ac obedientia, & servitio, ex quibus de consequenti tutela, ac protectionis onus in domino resultat.

Sicut autem, ubi agitur de feudis regalibus, ac versa dignitatis, cum omnimodo Imperio, & regalibus, iure que

Principatus, ac bellum indicendi solum alto, seu alijmodo, ac homagii recognitione reservatis, absque alias servitiis, ac obedientiis, & subjectionis obligatione, cum tunc

ipse feudatarius scipsum tueri teneatur.

Quia vero forus raro, vel manquam audit has questio-
nes, que non per iuristum regulas, sed per ea instrumenta, in quibus ultima ratio rerum constituit, decidi solent (juristum traditionibus, ac opinonibus ad colorem, seu praeftatum frequentius deservientibus;) hinc proinde pa-
ratus congruum, ac adaptatum est, desuper sub compendio juris regulis, vel theoricas, ac propositiones statueri, sed in sua fede videtur, dum ex iam insinuatis corum, que in foro agere occasio dedit, aliquem guttum sub compen-
dio praeferere solum animus est.

VIII.

Quid veniat sub concessione feudi; & praefertim, an & que
Regalis, aliaque iura concessa, vel reservata censeantur.
Et de imperio, iurisdictione, iuribus, ac pertinentibus feudatarii in feudi, & in vasallis, sive omniis obligatione,
& e converso de ejusdem feudatarii obligatione erga
vasallos,

Nvefutura lex, ubi haberetur per scripturam in forma pri-
vilegi, vel instrumenti, illaservari, ac attendi debet, ubi est clara; si vero ambigua, tunc obseruantur, tam-
quam optimis interpreti, nimirum deferendum est; atque ubi una, ubi praefertim agitur de domino, qui frequen-
ter eius Principatum, vel dominium pacificum habet, ad natu-
ra, an felicitate congregant, necne regalis praefertim ma-
jora, seu etiam inferiora, ut puta, ius bellum, custos monetarum, potestis condendi leges, citoq; derogandi, vel dispen-
sandi; ius vestigialium, ac pedagiorum, & tributorum; for-
dinari auri, & argenti, aliorumque metallorum, & mineralium;
& salinarum; ius fiscalis penalis, vel successoris in ho-
nis vacantes, & simila, que regalia, vel supremo Principi reservata esse solent; ut etiam pro Regionum qualita-
te censeantur, magni venationis, ac plicationum redi-
tus, & similia.

Ubi enim de feudo regali, ac vera dignitatis agitur, quod omnimodum imperium, ac ius Principatus redoleat, tunc regula est, ut (excepto alto, seu alijmodo domino, quodammodo majori superioritate) omnia haec veniant, nisi lex investitura, vel consuetudo, aut domini generalis lex (ad cuius normam infraudatio in dubio facta censeatur) altera statuat; ideoque raro foris hujusmodi questiones audit, quia per iuris tramites in forma judicia-
li decidere oportet.

Eis frequenter cadentibus in illis inferioribus feudatariis, domino magis subordinatis, ac omnimodum obedi-
entiam, & subjectionem profertibus, qui ad differentiam feudatariorum vera dignitatis, Principatum nuncupationem habentum, ac figuram facientium Baronum, ac Domicellorum nuncupationem habent, ac figuram faciunt, quamvis aliquis abusivè dignitatis titulo decorati sint, ut praefertim sunt in Italia Barones, & feudatari Regnum trivulsi, Sicilia, & Status Ecclesiastici immediati, ac similes, an felicitate istis haec iura regalia, praefertim vero ea, que media, vel minoria dicuntur, a supremo Principatu, ejusque

137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152

Feudorum Summa.

ejusque Corona congrue separabilia veniant, atque concessa dicantur, seu alias competant.

Regula vero in dubio negativa est, ex juris presumptione deducta, contraria probatione, quamvis adiunctivitatis, eligibili, adeoq; facti potius, quam juris, quod si videatur, nimirum autem refert (ut praxis docet) impicare, an agatur de vero, ac proprio feudatario, qui ex domini munificencia, vel titulo etiam onerofo, feodium ita inferioris ordinis, vel subordinatum juxta eis propriam, ac regularem naturam receperit: vel de illo Civitatum; Oppidorum, vel Castro-
rum dominio, & possessorib; liberis in putum aliquidcum totali imperio, omnibusque regalibus, abique certi dominii, vel possessoris initio, ut frequens erat proxime cursus saecul; praeterea in Italia, Domicellorum usus.

Postmodum vero jus, vel aliud verbum ex eisdem literis (una locum alteri cedente) compositum, cum impunitur ad recognoscendum in dominio supremum illum Principem, cum ratione adjacentia, vel opportuna protectionis, aut prioris dominii reliquias, vel argumenta recognoscere judicaverit per homagium praefationem, ac fiducijs juramentum.

Primo casu, ut sunt feudatarii, ac Barones utriusque Sicilia Regionum, (quorum, ut jam insinuatum est, uniformis est subordinatum natura, seu qualitas,) regalis tam primi, quam ultioris ordinis Regis reservatae sunt, neque sui feudal investitura veniunt, nisi pecuniae privilegium, vel immemorabilis consuetudo, qua privilegia, vel alterius tituli melioris viu habet, aliquod ius regale (ex illis tamen inferioris ordinis) concedat, ut puto in iure collectand; & in iure privativo, seu prohibend; & similibus.

In altero autem casu, (exceptis regalibus majoribus, qua a supremo domino abesse non debent, nec possunt, ne sibi aequaliter habent, quod in iure daturum) in reliquis dictam implicantiam non habentibus, nil suadere, seu prohibere videtur, cur id quod ante obtinebat, continuari non debet; semper tamen observantia nimirum deferendo, ut de hac materia Regalium dicitur.

Quamvis enim in ditione temporali, Ecclesie praefertim, vix observantia praescriptive causa detur, ob decreto irritans in Apostolica Constitutionibus adjici solutum, quod quamcumque incit potest, fine qua prescriptionis initium impeditum dicitur; ubi tamen ita res ambiguia sit, quod interpretationis capax existat, eidem observantia tamquam interpreti obstatum non debet; ac etiam, quia effectu voluntarie legem, ac fidem, sub qua ille, qui saleme de facto non erat, subdus, taliter se fecit, ut dicitur dicitur, ac etiam dicitur.

Quia vero aliquibus nimirum benemeritis, Dominus aliquas infolitas, ac majores praerogativas concedere solet, ut praefertim in dicto Neapolitano Regno praxis docet, circa secundum, ac etiam terciis instantibus competentiam, sive circa derogationem privilegii electionis, ac variationis fori, cum similibus, hinc dubitari solet, an devoluti feudo, coe postmodum alteri concessio absque alia expressione, idem privilegium tamquam reale, ac feudo jam annexum, reperitum quoque censeatur, quod ab investitura clausulis, ac verbis, vel ab identitate rationis, ob confitum benemerentiam, vel ex eo, quod constat privilegium conceatum fuisse in forma reali potius, quam personali, aliquis ex circumstantiis, hanc voluntatem verisimilius feudantibus, decisionem recipit pro facti qualitate, regula in dubio existente negativa, ea demque regula, ac respectivae limitatio in dignitate, vel titulo procedit.

In his autem bonis, quae jure allodiis intra feudi fines per feudatarium possessa, ratione publications, vel alias, cum feudo ad dominum devoluta sunt, quod si videatur, let, ac feudo annexa, & incorporata censeatur, adeo ut in feudo, quod simpliciter alteri postmodum concessum est, veniant neque, quod facti potius, ac voluntatis questionem continent, quam iuris; vel quia ex facti circumstantiis constet, ab ipso primo possessorib; feudo annexa esse, ideoque feudatarii naturam aliumphile; vel quia in vestitura verba, vel alias defumpta domini voluntas idem suadat, ut dicitur.

Magni resultante argumento à preti quantitate voluntatem regulante, vel satis argente, quando emptitia, vel alias correspondit, ut concessio, ne fructum, vel commoditatem, Et de materia assensu.

Cudit hæc inspectio in veris, ac propriis feudis, que ju-
re feudali regulantur, non autem in improprietatis, & cor-

que penes eundem diverso jure, unum scilicet in feudum, & alterum in allodium, vel ejusdem nature, sed à diversis fontibus, ut dicitur.

Ejusdem autem iurisdictionis majoris, vel minoris annexio, a Provinciam, vel Regionum legibus, vel moribus derivat, ideoque certam regulam non habet.

In Italia etenim, ut plurimum (cum raro contrario exemplo diverso,) iurisdictione annexa est feudo, vel alterum, cum aliqua majori, vel respectivè minori subordinatione domino, ejusque Magistratus, juxta singulorum Principatum leges, ac mores; in Germania vero longe major est feudatariorum iurisdictionis, ac potestas & in Hispania, & Gallia (ut fertur,) vel nulla, vel satis modica est, quandam honorificam preeminentiam redolens, quoties alij Regii munera robur adjunctum non sit, quamvis titulus, vel dignitas adsit; licet praeclara in Hispania, feudorum propriis utius haberi non videatur, sed totum sub illorum majoratum, ac primogenitorum nominis possidente, illis majoribus, ac primogenitus titulo decoratis ibi facientes eam figuram, quam in Italia, & Germania faciunt feuda.

Qualis autem sit iurisdictionis feudatarii, vel Baronis, & quomodo exerceri debet, & quantum se extendat;

five in sit cumulta, vel privativa, vel cum Principe, seu Dominino, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

In ordine vero ad feudi incolas, feudatarii prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

In ordine vero ad feudi incolas, feudatarii prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

153

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Primo casu, ut sunt feudatarii, ac Barones utriusque Sicilia Regionum, (quorum, ut jam insinuatum est, uniformis est subordinatum natura, seu qualitas,) regalis tam primi, quam ultioris ordinis Regis reservatae sunt, neque sibi feudal investitura veniunt, nisi pecuniae privilegium, vel immemorabilis consuetudo, ac etiam pri-

154

gnitatem in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

155

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

156

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

157

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

158

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

159

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

160

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

161

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

162

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

163

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

164

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

Prærogative diversae sunt, per Regionum, seu ditiorum legibus, ac moribus, & quod delecta fuit de reservatis Principi, ad feudalem

165

materiam non pertinet, sed potius iurisdictionalem, ideoque ibidem tamquam in propria fide videndum; ac etiam in alia fide Regalium super iure concedendi abolutiones, & gratias, ac securitates, que sub salvi conductus nomine extinguntur.

IX.

De alienatione, vel obligatione feudi, aliaque dispositione inter vivos; Et etiam de precriptione; Et de alienatione, vel obligatione, aliaque dispositione.

ne fructum, vel commoditatem;

Et de materia assensu;

Cudit hæc inspectio in veris, ac propriis feudis, que ju-

re feudali regulantur, non autem in improprietatis, & cor-

444

Card. De Luca, Lib. I.

- corruptis, quæ (solo feudi vocabulo retento) jure communis, ad instar indifferenter allodialium bonorum recessentur, iis exceptis, quæ ex particulari lege concessionis, vel ex regionis moribus, aut legibus, peculiariter statuta sint, ideoque in illis bonis jurisdictionibus, quæ vel nullam habent feudalem naturam, vel habent eam (plures infinitam) remorant, ac impro priam feudalitatem, que pro superioritate, ac jurisdictione Principis, in eiusdatione sita sunt, considerati solet, ut præterim ditionis temporalis Ecclesiæ praxis docet, illæ alienandi prohibitions, quæ a jure feudali manant, locum non habent, solumque in illis, quæ à jure municipali proveniunt, in eaem Ecclesiæ Romane temporali ditione ex Apostolico Constitutionibus vigeat, ut infra in particulari Rubrica dominii allodialis Civitatum, & Castrorum habetur a dico. 66. ad 69.
- Aliaque in hujusmodi corruptis, ac imprætritis feudi alienandi prohibito habeat ex juris communis dispositio ne manans, eo modo, quo in emphyleuticis, vel fiduci commissariis, ob ius successori proprij jure ex investitura convenientem, vel ob interest Domini, ac legem ab corpore patrum.
- Id autem feudalis prohibitionem verò non percusat, quanvis huius prohibitioni terminos feudales Juris quæ adhibent tanquam à simili, quoties peculiaris differenta ratio non ureat, istamque prohibitionem affirmativa, vel negativam potius percutere videtur aliquarum Ecclesiastarum confundentes, quæ contra investitura formam, hanc alienandi prohibitions, seculitatem in dicunt.
- In peculiaribus igitur terminis feudalibus, ipsum feudale ius, quibuidam receptis Imperialibus Constitutionibus strictius, quām à primævis consueitudinibus derivatum, generice prohibet quamcumque alienationem, aliquum actum, qui feudi divisionem, dismembrationem, vel divisionem, aut aliud reale onus redolat, sub decreto annualitatis, adeo ut remaneat alienationis actus.
- Multiplicem tamen inspectionem habet alienatio nis, vel obligationis, aut alterius dispositionis inter vivos Rubricia; Prima nempe, quenam alienationis, vel dispositionis species sub hac prohibitione cadant, & preferuntur quidem de transactione, dote, permutatione, & hypothecâ; Secunda, cuiusdam invalidam alienationem impugnandi, vel retractandi facultas competit; Tertiæ, ponatur illece alienanti infiduciarum; Quartæ, aliorum effectuum ex licita, vel refectiva illicita alienatione resultantum; Quintæ, super Domini afferenti alienationi prædictis, ejusque fieri potest, non tamen licet pati, vel fratre pro filia, vel sorore donata, feendum dare, nisi eadem donanda sit feuda sua successio capax, proximeque successura, adeo ut alienatio in dote, potius refutetur; vel preventiva successio habeat speciem; tertium & in eis casibus, in quibus hic donationis actus licitus reputatur, aliqua casu difficultas, ubi ex viri qualitate prejudicium notable domino parari potest.
- Quoad primum, sub prohibita alienationis genere ve nient omnes contractus, ius reale ab uno abdicante, atque in alium transference, sive si alienatio vera, & propria, que importet omnimodum abdicationem dominii, ac possessionis ab uno, & in alium transferat, ut sunt em pto, & vendito, dato in solutum, domatio, & similes.
- Iudecunt ali contractus, qui eandem inducent dominii, & possessionis actuali abdicationem, & translationem respectiva, non tamen omnimodum, quia nempe fit concessio dominii utilis, directo retento; et concessio in emphyleutis, seu livellum, vel confitum, cum similibus.
- Cadente quæstione in locatione, quæ tamen, ubi est longum tempus, sub eadem prohibitione cadit, cum per eam, quodam quasi dominium, vel jure reali condicione dicatur; quale verò dicatur ad hunc effectum longum tempus, apud antiquiores controversiam fuit, hodie autem in hac materia receperunt est, illud dicti, quod decenni metam non excedat, capiendo annos regulariter pro curia solaris, nisi bonorum peculiaris qualitas alteri suadeat, quia nempe bona fructus diverso ordine producent, cum tunc qualibet fructuum recollecio annum constituat, juxta generales terminos allatum prohibitionem.
- Eodemque jure censent actus impro priam alienationem importantes, per quos ipsa bona non abdicentur, vel respectivè transferantur, aliquod ramenjus in eis, vel ad ea queratur, ut sunt imponso servitutis, vel alterius oneris, quod feudi substantiam percutiat, unde divisa non, vel diminutionem, seu aliud reale prejudicium im portent, & sub quorum actuum genere, impositio capsum, aliarumque præstationem, ac reservatio ususfructus, (prout juris est,) aliquæ similia veniunt, ut ita de alienat. & contrac. dico. 1. & in aliis ibid. qua conferuntur.
- In divisione inter plures legitimos feudi possesseores, vel successores in investitura comprehensos, vel in cessione 168 propriæ portionis alteri possessori, aliquæ est quæstio, quam tamen in nostra Italia raro forus audit, cum ea feudi, quæ veram, ac propriam feudi naturam retinent, nimirum raro sint dividua, quæ juris Longobardorum dicuntur, utpote ferè omnia individua ratione vera dignitatis, Regaliquam natura feudi, vel quia ad formam individualium iuris Francopon redacta sint.
- Protrahatur, vel nunquam ad proxim deduci posse videtur ea, que feudista adstrinxit circa permutationem, quam aliqui putant ob utilitatem sine alieno fieri posse, cum prædictum in prefatis utriusque Sicilia Regni, in quibus major est feudorum iedes, ac frequentia, ob illius leges extra controveriantur sit, id fieri non posse, ut etiam attento jure communis est probabilis, magisque re ceptum.
- In transactione item, vel compromiso cadit quæstio, 170 cum distinctione bone, vel male fidei, sive an utile negotium geratur, neque Dominio prejudicium generetur, probabilitas decidenda, quanvis non defint contradicentes, ut hoc sit. dico. 49.
- Super hypothecâ verò duplex cadit quæstio; una scilicet comprehendens feudorum sub hypothecâ generali omnium bonorum, atque posterior est negativa, nisi verba, alie que facti circumstantia alteri suadeant; altera verò comprehendens posita (quia nempe sit specialis) unde sola sit quæstio potestis, & an veniat sub genericâ alienationis prohibitione.
- Quanvis autem aliqui desuper pugna scribentium adfert, posterior tamen quodam penitentia incurvantur est negativa; & est vero quodam ius reale creditori acquirendum, illoquid hypothecâ exercitum, per quod ad alienationem deveniri possit, posterior est affirmativa, ut eadem sit. de alienatione, & contrac. dico. 1. & in aliis ibid.
- In alienatione autem ex causa dota ipso iure communis inspecto, generalis distinctione est, an res recte estimata, vel inelegata, ut primo ea indefinibile prohibita sit, utpote venditionis potius resolutio redolens; idemque si deuteri insinata, cum pacto luci, quod alienationem, vel feisuram importet. Si vero abique hoc pacto, inestimata debet per ipsam multitem feudarum, recte fieri potest, non tamen licet pati, vel fratre pro filia, vel sorore donata, feendum dare, nisi eadem donanda sit feuda sua successio capax, proximeque successura, adeo ut alienatio in dote, potius refutetur; vel preventiva successio habeat speciem; tertium & in eis casibus, in quibus hic donationis actus licitus reputatur, aliqua casu difficultas, ubi ex viri qualitate prejudicium notable domino parari potest.
- Er quanvis aliquam opinionem sit (duco argumento ab illis, quæ in bonis fiduci commisso subjectis in iure disposita sunt,) ut in subsidium aliorum allodialium, ad feudalia competit actio pro dote filia, vel alteri descendenti constituenda contrarium tamen venius est, cum feudi jure proprio feudali; non autem communis civili regulentur, 172 idemque aliud feminis non conceditur, nisi quod super eum paragio dispositum est, vel quod ex aliquam regiom legibus, vel moribus eis conceditur, ut in successionis, ac successoris onerum Rubrica habetur.
- An autem feudatoria simpliciter rubente, feudum censetur datum in dote, ejusque vir efficiatur feudatorius, ac Baro, in dotali materia actuam habent, & de his in materia dotes hestis. dico. 20. & sub tit. de dote, dico. 146.
- A prefata vero prohibitione, excepta est illa alienatio, quæ feudi substantiam non tangat, nullumque jus in eo, vel ad illud tribuat, sed ad solam communitatem, feudum perceptionem, (ut facti est) restituenda sit, cum tunc nulla feudi, vel juris feudalis alienatio fieri dicatur, sed actus importet simplex mandatum, per quod illæ, in quem alienatio facta est, tanquam feudatoria mandatarius, ejusque vice, ac nomine fructus percipiat, eosque a feudo separatos, ac effectos allodialia, sibi ipsi applicet; eo modo, quo etiam in beneficiis, ac pensionibus Ecclesiasticis, quæ minus in commercio existunt, alii que prohibitis, receptionem est fieri posse, ac praxis docet, ut hoc sit. dico. 47. 61. & 110. & sub tit. de pension. & sub tit. de emplo. dico. 44.

Præ-

- ne resultantes, sunt plures, ille præferunt nullitas actus illicite inita, quodque propter ea ius reale in feudo, vel ad illud non queratur ei, cui male alienatio facta est.
- Et consequenter, si postmodum validè cum assensu, ab omnino liberatum sit a jure Domini, ac aliorum, atque in ipsum premium translatum sit, ut hoc sit. dico. 43. 48. & 98. & sub tit. de emplo. dico. 36. & 58.
- 177 Etè conseruo eadem alienandi prohibito, qua ipsi feudi inefi, actioni competenti in feudo, vel feudum inesse quoque dicitur; cum actio ad feendum, feudalis dicatur, eodemque jure intendenda sit, quoties ipsius feudi corpus, vel obligations defumenda sit, sed ex tempore assensu, qui perficit, ac informat actum; atque ita in hac materia posteriores vincunt priores, quamvis isti quoque alienum deinde obtineant, cum non detur istius retrotracio in præjudicium ejus, cui medio tempore ius qualitum est, ut eidem locis proxime citatis.
- Idque adeò verum, ut beneficio separationis bonorum non suffragante, creditores cum assensu hereditis vincant creditoris abfieri defuncti in istius feudo, juxta unam forte probabilorem, magisque receptam opinionem, contradictoribus tamen non carentem, neque probabilitatem, ut dico. 106. & 109. actum locis citatis proxime supra.
- Cadente quæstione, an ei in quem invalida sine assensu alienatio facta est, actio personalis contra alienantem competat adid, quod intercessi; atque regula est affirmativa, nisi diversa conventione, vel consuetudo, sive scientia in eo, cum quo actus geritur, hanc obligationem, feudacionem cessare faciat, quod ex facti qualitate determinationem recipit, ut dico. 30. & 31. & sub tit. de dote, dico. 54.
- Affensus autem Domini, per quem actus perficitur, seu validitatem, ut integræ accedere debet, præsumptum penitentia ex unius contrahentium parte declarata sit; cadente quæstione, an expresa, & judicialis penitentia declaratio necessaria sit, vel quovis modo declarata sufficiat, quamvis tacita, seu implicita, atque hæc posterior pars probabilior videatur, ut dico. 66.
- Defuderatur etiam, ut de tempore, quo idem actus perficitur sequitur, utrumque extreum habile existat, ut scilicet vivat interque contrahens, uno etenim defuncto, nouus hereditis assensus necessarius est, à Juge quandoque supplendens, ubi denegari non potest, ut dico. 109.
- Super dicti autem affensis, ut certa forma præsumptio de iure communis non est, ledificit per quamlibet specimen probatioñ illum verificari, dummodo validè accedit, quia nempe subreptionis, vel intentionis defectu non laborat, aut in concedente, potestatis defectu non cadat, ut contingere solet in eo affensi, qui non ab ipso Domino, sed à Vicario, alioque Magistratus concedatur, determinacionem hujusmodi questionibus hodie à regi onum, seu dictum legibus, vel ubi magis recipientibus, ut dico. 106.
- Questio autem subreptionis, vel defectus intentionis, determinacionem recipit à qualitate, & circumstantia facti, cuius, ac voluntatis potius, quam juris quæstio est, ex ipsius Domini stylo potissimum decidenda, cum exinde voluntatis arguitur.
- Non tamen Domini affensus, quamvis validus, ac somnis, ius agnatorum tollit, solumque actus validitatem, 196 durante jure alienantis, isti quoque præservationem à penitentia.
- Quandoque tamen affensus ipsiusmet Domini prejudicium causat, ut in casu devolutionis, feudum adiue affe cium romaneat nexibus, ac obligationibus, cum ejus affensis inunctis, nisi clausula præservativa accedat, ut in devolutione Rubrica advertitur.
- Vel nisi confer, Dominum, in quo potestas tollendi ius 198 tertii vigeat, voluisse ius agnatorum etiam tollere.
- Præsumptum probacionem affensus, juxta aliam extrinsecum follementum generales terminos, ac regulas, 199 ius commune feudorum non excludit, ideoque ex longiori temporis (trigenario non minoris) decurso, juncto tam cum obstatu, verò, continua, pacifica, & unicava, ejus præsumptio refutatur, contraria tamen vera probatio, vel fortioribus præsumptionibus adhuc elidibilis, puta ob negativam resultantem à revolutione registrorum, vel quia ex ipsius actus qualitate expressis affensis adest non potest, cum fictio non possit exceedere veritatem, ut dico. 49. & sub tit. de alienat. dico. 1. & sub tit. de dote.
- 180 Procedunt hæc omnia, alienationis præsentem Rubricam, seu materiam concernientia, juris communis feudum dispositione attenta, vel etiam ius communis Romanorum, quod in feudis etiam censari speciali jure, feudi vim habet, sive pro iuri feudali interpretatione.

Ef atten-

attendum est;) secus autem ubi jus particularare, scriptum, vel non scriptum, contrarium disponat, cum semper lex generalis, contrarie particulari, que legitime inducat, locum cedere debeat.

Facile autem non est, singularem regionum, seu difformis particularis leges, vel mores, ac stylos recensere, cum in hoc carum respective peritis deferendum sit; unde contingit, quod aliorum defuper se ingentium magna, & frequenter sint aquivoca; idcōque agendo solum de patris legibus, ac mortibus, de quibus congruum est, nationaliter agere.

In dicto Sicilia citra, alias Apulia, seu Neapolitano Regno, infrastricta habent specialia, a prmissis deviant, quibus exceptis, in reliquis, utriusque dicti juris communis generales regula, seu propositiones firmas remanent.

Primo, siquidem, transactio, vel compromissum, aliena species alienationis, qua in aliquibus casibus de jure communis permisit inter, ob strictorem prohibitionem ab illis legibus resultantem, sub eadem prohibitione cadunt, ut d. disc. 49.

Ideoque de doce, que etiam in casu ut supra permisso de jure communi, pereadem leges particularis prohibita est; aliqua cadente inter co-scribentes questione, an potius ex una, quam altera lege talis prohibito manet, & an matrimonii liberashanc prohibitionem irret, veriorque est negativa.

Ubi vero actus dationis in dotem, ex quocumque iure fit invalidus, de facto tamen vir constante matrimonio feudum possederit, ac fructus percepit, eos facit sive loco dannorum, vel futurorum, estimations, in qua dos constituta cetero. *De his in materia dotis, hoc tit. disc. 20. & sub tit. de doce, disc. 14.*

Secundo, circa magis liberam penitendi, seu revocandi facultatem, cui libet ipso numerum principalem contrahentem, corumque hereditib[us] competentem, re tamen integrare, & ante assensum in forma sollemni obtinent; eoque etiam obtempero, ante alias litteras, quae auctorisatione vallorum ibi dicuntur; idque abh[ic] aliqui dannorum, & inter se refectio, vel obligatio, que alias de jure communi intraret, ut disc. 30. & 31.

Quinimodo cum retroactione ad suum initium, addetur fructuum restituenda debita sicut alienanti, qui obligatus remaneat, in quem alienatio facta est, reficeret inter se prestiti obtenti, vel alterius recompensa commodum intermedium; cadente questione, an hoc interesse ipsorum fructuum metu excedere valeat, probabiliorque videtur negotia, ut d. disc. 31.

Minusque super iugisustio ponitendi, seu revocandi libertate, cadent distinctiones, que jure communi attento defuper habentur inter feudum novum, vel antiquum, sive inter hereditarium, vel per modum pacionatum, aut inter primum acquirentem titulo lucrativo, vel oneroso; quoniam quidquid ipsius feudi substantiam tangit, vel afficit, absque Regio assensu, indefiniti invalidum est, atque non scripto habetur, praefatis distinctionibus ad alios effectus attendendis, ut in sequentibus Rubricis,

Tertio, circa assensum formam, vel solemnitatem, ad cuiuslibet item gratia, vel praestitum assensum validitatem, vel substantiam, de jure scriptura requisita non est, cum solo verbo perscripta, ipsa scriptura ad meliorem, ac faciliorem probationem adhuc foliat, nisi lex particularis scripta, vel non scripta altera habeat, in hoc autem Regno neque sufficit applicatio a Reges vel eius Protege, aliqui Magistratus signata, nisi sollempnis instrumentum, seu privilegium, in forma (ut ibi dicitur) Regie Cancellariae defuper expediat.

Quinimodo ubi contingat, vel ob defectum parentis Protagis, vel ob maiorem cautelam, illud in forma sommam privilegii concedi per ipsum Regem, adhuc tam in eo supremo Consilio, quod Protagis assit, atque Regiam Cancellariam regit, (quod Collaterale dicunt, quae consiliarii Regentes) int̄ annum, ut ibi dicitur executori debet, sin minus invalidum est, ut disc. 106. & 109.

Quarto, quod juri communis feudorum dispositione attenta, sive ex magis recepto scribentia lenti, Vicarius Generalis Domini, ubi præstet cum omnimoda, & Procontulare potest deputatus est, etiam cum Regalibus majoribus, & cum potestate legibus derogandi, vel dispensandi, hincassentum in feudis sibi commissis provinciis, vel Didonis præstare potest, nisi particularis restrictio ac-

cedat, aliqua dubitacione cadente in illis investituris, que abutiva, seu preventiva dicuntur de feudo pleno, quotes praetrium consuetum non sitae concedi.

In hoc autem Regno, per ejus particularis leges (non tam semper firmas, cum earum variationem causis frequenter dederit,) Protagis potestas coactata est super forensium capacitate acquirendi feuda, necnon super aliquorum feudorum Dignitatis, seu Titularum alienatione, ut dicitur disc. 106.

Unde propter frequens praxis docet, quod exter cum propria pecunia emunt feuda ad proprium commodum, sub alijs nationalis nomine simulato, à quo ipsidem feudi tenuta, seu administratio ad proprium omnimoda utilitatem conceditur; adhuc tamen feudum verè in ipsa simulata persona residere dicitur, ipseque est feudatarius, cum feudis non admittatur juris communis Romanorum regula, ut veritas potis, quam simulatio attendi debeat; Quod etiam ubique in officiis receptum est, ut dicitur disc. 24.

Et secundum (inter cetera, que memoria non suggesterit,) quod de jure communi feudorum, dos privilegiata non est, neque pro ea constituta solvenda, vel restituenda, actio ad feudum sine Domini assensu competit, rejecta sententia voluntaria, ut fideicommissorum ad instar, subfidiorum beneficium competat, in dicto autem Regno, ex gratia, seu assensu generali Neapolitanis concessio, fecis est, ut in dotibus instrumentis, vel tabulis, assensu inscribere, cum pluribus tamen declarationibus, ac restrictionibus, in propria fedevidens, utpote sub compendio minus adaptata cadentibus, ut disc. 26.

Alienationi autem aequivalens prescriptio, que cum eisdem terminis regulari letet, quoniam qui expresse alienando, iacectus, vel Dominio praesudicare non posset, ita minus eidem praedictum negligendo caufat, idque successori jure proprio venienti quoctumque longissimum tempus non obstat, cum ante sui juris competentiam, prescriptio iniunctum, & curis non dentur; nisi immemorabilis, vel centenaria possessionis qualitas, non constitit de iure viutorio, ad quod patet, possessionem restrictam esse, possibiliterem caufet, quemcumque titulum meliorem allegandi, unde proprieta Principe derogatio, vel simili usus successorum, & investiture destruclivus, allegari voleat.

Prescriptionis etiam quæstio cadere solet inter possessorum & Dominum, super ipsa feudi qualitate, quam neget possessor, bonorum libertati inhaeres; vix autem hoc praedictum verificabile est in ipso feudatorum, qui jure investitura feudum, epius annexa possederit, cum ea durante nulla detur usus Dominum prescriptio; fecis autem ea negata, aliam allegit possidendi caufam, vel titulum; raras autem in foro istas questiones esse, praxis docet, ut disc. 3. 70. & 107.

X.
De dispositione feudi per ultimam voluntatem; Et quatenus non valeat de ipso corpore feudi, an debeat affirmatio, vel in ea subsineatur.

I feudi merè hereditarii, que abh[ic] restrictione ad certum genus, ad quodcumque transmissibila sunt, nulli cadit ratio dubitandi, nisi accidente vinculum adjectum est, ac modo, quo in omnibus indifferenteribus bonis, ista verò species, corruptum, sive impropterum feudum frequentius redolit, jure allodialium, ac indifferenterum bonorum, ut supra, potius recentandum, nisi Domini, particularis prohibito accedit.

In iis autem, que sub alienandi prohibitione, juxta proxime precedentem Rubricam cadunt, idem de alienatione per ultimam voluntatem clarissim procedit, quam de illa inter vivos dictum est, cum facultas illa, quam sita in hac materia quandoque permittatur.

Ideoque distinctiones ibidem traditae, inter feuda nova, & antiqua, sive inter primum acquirentem ex causa onerosa, & lucrativa, huius etiam disponendi generi congruant, cum eadem distinctione inter ius commune feudorum, ac particulari dicti Regni Neapolitani, ubi indefinite nulla ratione disponit, quae feudi corpus, vel substantiam tangat, abh[ic] Regis assensu, quoniam de feudo novo ex causa onerosa questra agatur, nisi specialis facultas accedit, quandoque in ipsa acquisitione concedi solita.

Generaliter vero, iuri communis dispositione attenta, ubi

ubi etiam investitura ad certum genus hereditum sanguinis restricta sit, primi acquirentis ex causa onerosa potestas est, intra ipsius generis personas disponendi, atque successioni ordinem interventendo, aliquibus gratificari, ut disc. 9. 10. & 12.

Quatenus vero feudum talis natura, sit quod successor, quamvis à lege investitura vocatus, hereditariam qualitatem disponentis habere debeat, tunc licet ipsum corpus feudi sub prohibitione cadet, non tamen ejus valor, qui in mortuus hereditate esse dicitur, idque in eo gravari potest, ac etiam in actione personali cogi, ut vendat feudum, & de pretio solvat, ut infra.

Sive quod feudo indefiniti cadente sub prohibitione, successor, vel alterius rei familiaris hereditariam qualitatem, proprii authoris factum implere tenetur; tunc etenim quicquid cadit, an facta dispositione feudi ad favorem incapaci, in quo dispositio in ipsa specie effectum fortiti non valeat, inter obligatio praestandi estimatio, atque licet nimis scribendum varietas in ista questione dignoscit videatur, verius tamen est, cam est facti, ac voluntatis questionem potius quam juris, ex facti qualitate, & circumstantiis disponentis voluntatem fauidentibus decidantur.

Quoniam etenim distinctio adhiberi soleat, an de universalis, vel de particulari dispositione agatur, ut primo causa astimationis obligatio non intret, fecis autem secundo; presumptu[m] tam, vel argumentum est, quod ex hac distinctione resulat, non autem necessaria probatio, vel juris dispositio, idque regula uno, vel altero casu, contraria disponentis expressa, vel conjecturata voluntati cedit, cum posita potest, omnes iuris regulas, quas in ambiguous morientium voluntatis habemus, contraria disponentis voluntati perpetuo cedant, ut disc. 18.

Ipsa enim voluntate accidente, quoniam morientis feudi legitimam successorem a lege investitura vocatum, ipso corpore feedi privare non valeat, cum tamen usque ad integrum valorem gravare potest, adeo ut successor, ut supra adiuvetur, actione personali cogi valeat ad vendendum feudum, ex ipso pretio satiscatur, ut in dicto Neapolitano Regno receptum est, quoniam contra defuncti judicium succedatur, quod tamen aperatur, atque in puncto iuris communis improbabile est, ut disc. 21.

XI.

De successione ab intestato feudali: Et de oneribus, que sendi successori incumbunt; prescriptum de vita militia, vel participatione pretii regie; feudorum; Et de contributione ad debitos; Et de contributione ad debitos.

R Ubicunque hujus inspectio est, ex presupposito recente, quodde veris, ac propriis feudi agatur, juxta feudales leges regit, non autem de improprietate, & corruptis, quo juxta distinctiones initio traditis, feudali nunciatione sollemni retenta, in reliquis allodialium, ac indifferenterum bonorum jure censenda sunt; quies tamen talis est alteratio, quod feudi substantiam omnino corrumptat, fecis autem ubi in aliqua parte, firmam reliqui feudi naturam manente, ut praetertem in Rubrica capacitas, vel in caputatis adiuvetur, ut disc. 11.

Praefpositus igitur, tam vera, & propria feudi natura, ita jure feudalium successorum regulanda sit, quam etiam capacitate perfornarum, adeo ut deo successoris ordine, vel concursu quasi sit, duplex est inspectio; una generalis juxta feudales leges, vel confitueruntur, quas communem dicimus; Et altera juxta praefaturam iuris Siciliae Regnum leges, vel mores.

Primo, iure inspectio, ubi etiam feminarum capacitas adit, verius est, sexum vincere lineam, gradum, & etatem (cu[m] contrarium est attingo dicto iure particulari, ut infra;) idque agnati masculi, quoniam remotores, a primo acquirentur descendentes, excludant feminas proximiores; quatenus tamen de tempore aperte successionis masculi, capaces existant, ut etiam supra in capacitatibus, vel incapacitatibus Rubrica adiuvetur, ut codic. 11. & 13.

Secundum autem si cis non extantibus, femina, vel cognata successio delata sit, quoniam superveniens masculorum non excludit, quoniam agnitus, vel possessio adhuc sequita non sit, nisi particularis lex, vel acquirentur dispositio altera disponat, cum in feudi non detur ea suspensio, qua durante spe, seu potentia proximioris, vel prius vocali, da-

tur in fideicommissis, & primogenitis, iure communi regalandis, quidquid fecis sit in illis Hispaniarum, ut etiam in proximè insinuata Rubrica, sub tit. de fideicommiss. disc. 7. & seq. prescrim. disc. 11. & 13.

Ubi vero equalis est contendentium capacitas, tunc decisio pendet a qualitate seu natura feudi, an dividuum sit, quod juris Longobardorum dicitur successorum pluralitatem admittens, vel individuum, ordine primogeniture, uni tantum deferendum, quod dicitur juris Francorum; Primo enim casu, illa investitare, vel fideicommissari fideicommissis ordo, qui de jure communi in bonis indiferentibus, juxta gradus proximitatem prescriptus est, & cum eadem regula metenti proximitatem ab ultimo mortiente, non autem a primo acquirente, in hac feudali successione attendendus quoque venit, cum nil diversum desuper in feudo statutum sit.

In feudo autem individuo, quod personario pluraliter excludit, cum attendatur ordo primogeniture, hinc proinde linea primum occupat locum, atque vincit gradum, ac etiam, non autem sexum, idque quidquid antiquiores disputaverint, verius est, ac extra controversiam, ut nepos ex filio primogenito praefecto, quoniam atate, & gradu inferior, vincat patrum ex beneficio representationis, vel transmissoris prorogativa lineas, que a primogenito fiat in eis filium, in qua eadem qualitas lexus quoque concurrit, & non alias.

Quæsiōne cadente, an eadem transmissio prorogativa lineas detur in transversibus, arque probabilior est affirmativa, quoniam plures habeat contradictores.

Quia vero ex aliquarum regionum confineuidine, præterea verò Lombardia, etiam feuda Dignitatis de sua natura individualiter admittunt divisionem, plurimumque possitetur concordum, si non in substantia, (que habitueliter remanet individua, ita tamen in fructu, seu exercitio, & commoditate; hinc probabilitus est, ut una linea, seu portione defecta, aliarum linearum, vel perfornarum possit de iuria alias portiones, equalis esse debet successio pro modo portionis, non autem pro numero perfornarum; minusque in ratione proximitatis gradus, quoniam non per ius successorum, sed potius per illud accrescendi, seu verius non decrescendi, portiones superfluitates defecit, portionem ad se attrahit, cum totum aperatur pene omnes omnes esse dicatur.

Allqua remanente questione, ubi aliae linee non possunt portionem aliquam, sed agatur de concurvo ad novam successione, ut casu magis receperum videatur, ut proximitas gradus prævaleat, ubi representationis, vel tubingressionis beneficium non intret, per quod, juxta generales terminos iuris communis, etiam in rebus indiferentibus, remotor fiat proximior equalis, de his disc. 8. & 13. & in aliis.

Protrahitur in infinitum successio descendentium per lineam rectam uno in aliis; ubi autem contingat possit feudi feudi, ab ipso prole decedere, adeo ut collateralibus appetatur successio, tunc in feudi novis nulla est eorum, vel parentum successio, sed fit locus deviationi, nisi les investitura, vel alia lex particularis diversimodis disponat; in antiquis autem, quidquid aliqui variaverint, ad septimum, vel decimum gradum successionem refringentes; verius est, iure communi feudorum attento, in infinitum pariter protrahit successione eorum, qui descendunt a primo acquirente, qui fit omnium stipes; eorum autem, qui hanc successivam qualitatem non habent, nulla est successori causa.

Rara vero est successio parentum, qui à primo acquirente descendunt, nisi in casu quo possessor ex corundem refutatione obtinuerit, de quo adveritur infra in refutacione Rubrica.

Quando autem feudum individuum iuris Francorum, est p[re]dicti, & providentia parum, adeo ut solus primogenitus successeat, tunc si est novum questione ex causa veri onerosa, & corruptiva, pretio mediane, illud esse dicitur in hereditate allodiali, ac proprietate primogenitus feudi successorum tenet ad debita, & onera defuncti, eisque non existentibus, adhuc secundogenitū eius fratribus pretium communicare tenetur, nisi pater hoc onus remiserit, quo causa voluntas attendenda est, quatenus tamen, eodem pretio calculata in aliis, confituntur sit in aliis bonis legitimi filiorum, juxta generales, ac indifferentes terminos iuris communis; cadente questione a priori tituli, seu Dignitatis debeat communicari, & probabilius est negaliya, cum Dignitas causet maius onus in possesso.

Si vero est antiquum, vel etiam novum gratuum, non intra haec obligatio communicandi pretium, neque aliqua obligatio erga defuncti credores, vel legatarios; bene tamen obligatio praestandi secundogenitus masculis vitam militiam pro ali mensis ad vitam duraturam, ideoque non transmissibilem; feminis vero dotem de paragio transmissibillem, quatenus per carnalis, vel spiritualis matrimonii effectuationem dos suam acquirat essentiam, atque ita fiat de ipsius dotata bonis liberis transmissibilibus; fin minus, nil est transmissibile, ut dicitur.

Pluribus cadentibus questionibus concursus inter ipsos 256 collaterales, quas peragere occasio non dedit, ideoque viendum est apud eos iuriculis fidei scriptores, qui peculiarem hanc successoris materiam ad illarum legum prescriptum peragere professi sunt.

Aliqua etiam differentia militante circa sexum: In hoc 257 etenim exterior Regno linea: vincit gradus, sexum, & etiam, adebet (quamvis barbare, & contra iuram rationem) nepis ex filio primogenito praedicto superflue, excludat filium secundogenitum eius patrum, quamvis exatus, sexus, & gradus prerogativa sit major; in eo autem Regno, ob aliquas leges, agnatione magis radonibiles prospicentes, contrarium forte verius est, vel falso est ut libi majoris controversia, ut in sua fede; ubi etiam de praevarica agnationis probabilitate vincent alteram exatus, quamvis equalitas gradus concurredit, ut dicitur 13.

Allis multis cadentibus questionibus circa representationem, vel transmissione praerogativa linearis, an scilicet, quod in descendientibus dicitur, in collateralibus quoque procedat, ut in sua fede.

Inter feminas autem equalis gradus, in his Regnis, preferunt iusti ceteri, ex eorum legibus particularibus, qualitas invenitur, atque ut dicunt in capitulo, praevaricatio linearis, id est secundogenita in capitulo praevaricatio primogeniti, & dorote contentienti donationi, cum plerique declarationibus, de quibus in sua fede.

De illegitimo vero, & Clericorum, aut militie Ecclesiastice proforum capacitate succedendi, & quid ubi tempore de latere successionis, illi qui in statu incapaci reperitur, cum immutare potest, atque capax est, habetur supra, in propria capacium Rubrica.

Et de oneribus cum feudo devoluto transcurrentibus etiam 261 ad dominum, habetur infra in propria devolutionis, vel cadentis Rubrica.

Respectu vero creditorum, seu legatariorum, aut alias a feudario defuncto cauam habentium, quamvis investiture formula profe & hereditibus ex corpore legitimi descendentiis, utrique Regno sicut communis diversimodo tamen intellecta fuit, in Regno enim ultra Pharam, quod antiquum Sicilia vocabulum adhuc certe, ad limites juris communis, magis congruum accepit interpretationem, modo, quo in feodus mixtus dictum est sua, ut primi, non autem ultimum hereditaria qualitas necessaria fit, ut dicitur 13.

In altero autem criterio (quod Neapolitanum dicitur) diversimode receptione est, ut faciliter cum qualitate sanguinis, altera hereditate vel familiaris etiam ultimi concurrit, ab quo quod inventarii beneficium suffragantur, quamvis feudi importe integer valor, qui in morientis hereditate esse dicitur, tam respectu creditorum ex causa onerosa, quam etiam legatariorum, vel aliorum, quorum favore feudatariorum moriens disponit.

Adeo ut ex supra insinuat, juxta magis receptam opinionem (contradictoribus tamen non carentibus, successore, quamvis non ex defuncti iudicio, sed contra illud ex inventura veniens, iudicium defuncti impugnando, usque ad integrum feudi valorem gravari valeat, quod nimis asperum est, ac improbatum; cadente, ut supra, insinuat est, questione voluntatis magis, quam potestatis, ut dicitur 13.

Illiisque vivendi modum, pro commerciis facilitate, ac libertate forte magis proficiunt a recenti tempore introducere quoque copere Sicili ultra Pharam, unde proprietate duplex ibi habetur feudorum species, una antiqua in formazionis, & provideniae, vel mixta respectu primi acquirentstantum, que in forma stricta dicitur, altera vero in forma larga.

Super gradibus autem, vel representatione, aliqua inter haec Regna dignoscitur differentia; per antiquas etenim leges utriusque communis, utpote editas de tempore, quo utrumque pro unico habebatur, usque ad tertium gradum civilem collateralium successio restricta est, quamvis a primo acquirente descendientum, ac feudo antiquo, quod nimis restrictionem praefere videatur; licet fratribus in feodus novis concedatur ea successio, que a jure communis negatur.

Sequuta vero eorum divisione, in eo ultra Pharam successio latius patet, in isto autem circa, firme remanent distracte antiquae restrictae leges, per quamdam gratias ampliate ad unicum alteriore civilem gradum lineæ equalis, vel

inferioris, non autem superioris, adhuc dubia, & sub quatuor 255 fissione remanente grata habilitante fratres uterinos, unde proprieitate concordia hujusmodi controveriarum speciebus finem date conuievit.

Pluribus cadentibus questionibus concursus inter ipsos 256 collaterales, quas peragere occasio non dedit, ideoque viendum est apud eos iuriculis fidei scriptores, qui peculiarem hanc successoris materiam ad illarum legum prescriptum peragere professi sunt.

Aliqua etiam differentia militante circa sexum: In hoc 257 etenim exterior Regno linea: vincit gradus, sexum, & etiam, adebet (quamvis barbare, & contra iuram rationem) nepis ex filio primogenito praedicto superflue, excludat filium secundogenitum eius patrum, quamvis exatus, sexus, & gradus prerogativa sit major; in eo autem Regno, ob aliquas leges, agnatione magis radonibiles prospicentes, contrarium forte verius est, vel falso est ut libi majoris controversia, ut in sua fede; ubi etiam de praevarica agnationis probabilitate vincent alteram exatus, quamvis equalitas gradus concurredit, ut dicitur 13.

Allis multis cadentibus questionibus circa representationem, vel transmissione praerogativa linearis, an scilicet, quod in descendientibus dicitur, in collateralibus quoque procedat, ut in sua fede.

Inter feminas autem equalis gradus, in his Regnis, preferunt iusti ceteri, ex eorum legibus particularibus, qualitas invenitur, atque ut dicunt in capitulo, praevaricatio linearis, id est secundogenita in capitulo praevaricatio primogeniti, & dorote contentienti donationi, cum plerique declarationibus, de quibus in sua fede.

De illegitimo vero, & Clericorum, aut militie Ecclesiastice proforum capacitate succedendi, & quid ubi tempore de latere successionis, illi qui in statu incapaci reperitur, cum immutare potest, atque capax est, habetur supra, in propria capacium Rubrica.

Et de oneribus cum feudo devoluto transcurrentibus etiam 261 ad dominum, habetur infra in propria devolutionis, vel cadentis Rubrica.

Respectu vero creditorum, seu legatariorum, aut alias a feudario defuncto cauam habentium, quamvis investiture formula profe & hereditibus ex corpore legitimi descendentiis, utrique Regno sicut communis diversimodo tamen intellecta fuit, in Regno enim ultra Pharam, quod antiquum Sicilia vocabulum adhuc certe, ad limites juris communis, magis congruum accepit interpretationem, modo, quo in feodus mixtus dictum est sua, ut primi, non autem ultimum hereditaria qualitas necessaria fit, ut dicitur 13.

In altero autem criterio (quod Neapolitanum dicitur) diversimode receptione est, ut faciliter cum qualitate sanguinis, altera hereditate vel familiaris etiam ultimi concurrit, ab quo quod inventarii beneficium suffragantur, quamvis feudi importe integer valor, qui in morientis hereditate esse dicitur, tam respectu creditorum ex causa onerosa, quam etiam legatariorum, vel aliorum, quorum favore feudatariorum moriens disponit.

Adeo ut ex supra insinuat, juxta magis receptam opinionem (contradictoribus tamen non carentibus, successore, quamvis non ex defuncti iudicio, sed contra illud ex inventura veniens, iudicium defuncti impugnando, usque ad integrum feudi valorem gravari valeat, quod nimis asperum est, ac improbatum; cadente, ut supra, insinuat est, questione voluntatis magis, quam potestatis, ut dicitur 13.

Illiisque vivendi modum, pro commerciis facilitate, ac libertate forte magis proficiunt a recenti tempore introducere quoque copere Sicili ultra Pharam, unde proprietate duplex ibi habetur feudorum species, una antiqua in formazionis, & provideniae, vel mixta respectu primi acquirentstantum, que in forma stricta dicitur, altera vero in forma larga.

Super gradibus autem, vel representatione, aliqua inter haec Regna dignoscitur differentia; per antiquas etenim leges utriusque communis, utpote editas de tempore, quo utrumque pro unico habebatur, usque ad tertium gradum civilem collateralium successio restricta est, quamvis a primo acquirente descendientum, ac feudo antiquo, quod nimis restrictionem praefere videatur; licet fratribus in feodus novis concedatur ea successio, que a jure communis negatur.

Sequuta vero eorum divisione, in eo ultra Pharam successio latius patet, in isto autem circa, firme remanent distracte antiquae restrictae leges, per quamdam gratias ampliate ad unicum alteriore civilem gradum lineæ equalis, vel

lutionis, vel consolidationis feudum obtinere, sed jure translativæ cessionis, durante jure cedentis, ipsa dominicali qualitate suffragante pro duplicita præstitione affensus fibi ipsi, ne alias plenari refutant, poniendi, vel revocandi competet ea facultas, que facta alteri cessione, vel alienatione competet, & ne agnati detur illa retrahendi, seu vindicandi actio, qua adhuc durante jure alienans, quandoque competit.

In altera vero specie refutationis facta agnato, qui non sit proxime successus (posita alienanti, vel disponibili prohibitione) idem dicendum est, ut prohibita, as invalida alienationis speciem habeat; ubi autem fiat in proxime successionis traditio foler in illis, que jam alienabili, vel concedi possit, securius, & de preventiva successo; duobus tamen concurrentibus; Primo ut elegans nomen contrahabat; Et secundo ut sit pura, non autem pactio, praetertim circa reservationem iusfructus favore refutant, cum id feudi divisionem, vel servitum prohibitam importet; secus autem ubi fiat ea reservatio fructuum, seu communitatis, ut nudi facti est, quod in feudi etiam ultio citi potest, cum feudi substantiam non tangat, ut supra in alienationum Rubrica.

Dummodo talis reservatio sic amplè concepta non sit, quod in effectu refutatio verbalis dici valeat, ac fraudem redoleat, quod ex facti qualitate pender, ideoque certam, ac determinatam regulam generalem non recipit. Quatenus vero pactio facta sit, tunc non modica est inter feudatis quatuor, nam pacta videntur refutacionem, vel potius eis videntur, aut ad licitam speciem redacti, ea firmata, ne tribus delaper vigintigeni opinione; una, que minores habent sequaces, ut reservatio iusfructus resoluta in dicta licitam fructum, vel communitatis, ut facti est; altera quod aliquam habet majorum probabilitatem, ut pacta videntur, non庸 ipso refutatio. Et terza probabilior, magisque per feudatis recepta, ut ob voluntatis individuum, tons actus corruat, ipsaque refutatio videntur maneat, nisi facti circumstantia dictam præsumptam individualiter voluntatis cessare faciant, atque siadeant, refutantur intentionem fuisse; ut ipsa pacta potius videntur, cum semper præsumptio cedat veritati.

Cadente etiam quaque fraude, que duplice cadere potest; vel feliciter domino ficer laudem, vel televio, quod ex facti qualitate, & circumstantia decisionem recipit; vel creditori refutant, quibus utique præjudicium non remanet, durante tempore, quo jus refutantis duraret, si refutatio facta non esset, juxta ea, quae de refutatione facta ipso domino deliper habentur, cum possit quidem debitor nulli querere, iusque fibi delatorum non agnoscere in creditori prædicium, non autem jus jam agnoscere, quae futura remittere.

An autem refutatio preminente intret resolutio actus, adeo ut refutans priuatum feudum occupet, vel potius eis successorum iuxta ordinem proximitatis refutacionis morientium, intret, sub questione est, in qua data valida refutatio pura, versus videtur successorum edictum intrete. Prout, an successionis ordo, quad per longam refutant, attendi debet de tempore refutacionis, vel ejus mortis naturalis, adeo ut haec præventiva successio apta sit tollere, necne, jus ei, cuius de tempore mortis, magis proxima est, si cauam facti, sub questione est, de qua in sua fede, n.d. dicitur 13.

XIII.

De subfendis, ac porestate subfendandis.

S Ubinfendandi potestas an feudario fine domini asserta competrat, & an subfendit prohibitam redoleat alienationem, necne, apud antiquiores nimirum certatum est; hodie vero ex magis communis recepto feudarum specie, inspecta iuris communis feudorum dispositione, veteri videtur opinio, que subfendandi potestatis assit.

Tribus tamen requisitis copulativè concurrentibus; Primum nempe, ut sit cum eisdem legibus, & paci; Secundo, ut in persona aequalis conditionis, unde propter ea dominio non prædictetur; Et tertio, ut sit sincere, ac sine fraude, ut dicitur 13.

Äquovolum autem est aliquorum febritionum, in quacumque subfenditatione, hujusmodi requisitorum concurrentium desideratur, cum (tertio excepto, quod cumcunque specie adaptabile est, & congruit) reliqua duo uni, non autem speciei convenienti.

Card. de Luca, Lib. I.

Triplex igitur est subfenditio species; una est, que fiat de aliquibus inferioribus, modicique momenti feudi membris, vel accessoriis concedi solitus, & que sub excidentiarum vocabulo feudita explicari solet, atque sub fructuum feudi nomine venient; Et haec alienationem non redoleat, sed potius fructuum perceptionem, dummodo abfraudat, ita ut fructum percepione hunc fructum pro tempore non fuo.

Nil autem refert, an ille cui fit subfendatio, sit disparis conditionis, id est pretio, vel alia recompensa mediante sequitur, dummodo solitum non alteretur, iuxta eam generali limitationem, quia in bonis regulariter alienari prohibitis traditio foler in illis, que jam alienabili, vel concedi possit, ut subfendit, scilicet preventiva successio; duobus tamen concurrentibus; Primo ut elegans nomen contrafalsa habeat; Et secundo ut sit pura, non autem pactio, praetertim circa reservationem iusfructus favore refutant, cum id feudi divisionem, vel servitum prohibitam importet; secus autem ubi fiat ea reservatio fructuum, seu communitatis, ut nudi facti est, quod in feudi etiam ultio citi potest, cum feudi substantiam non tangat, ut supra in alienationum Rubrica.

Altera est subfenditio species, que de toto feudo fiat, nihil retenit pro subfenditio, atque in hac specie vere propriæ dicta requisita defiderantur, cum tunc subfenditio obrivis dicatur a primo feudante, ac domino, cuius subfenditio immediatus, subfendens vero, organi, seu instrumenti partes gerit; ideoque facta subfenditio, iusfructus potest, cum feudi substantiam non tangat, ut supra in alienationum Rubrica.

Altera est subfenditio species, que de toto feudo fiat, nihil retenit pro subfenditio, atque in hac specie vere propriæ dicta requisita defiderantur, cum in bonis regulariter alienari prohibitis traditio foler in illis, que jam alienabili, vel concedi possit, ut subfendit, scilicet preventiva successio; duobus tamen concurrentibus; Primo ut elegans nomen contrafalsa habeat; Et secundo ut sit pura, non autem pactio, praetertim circa reservationem iusfructus favore refutant, cum id feudi divisionem, vel servitum prohibitam importet; secus autem ubi fiat ea reservatio fructuum, seu communitatis, ut nudi facti est, quod in feudi etiam ultio citi potest, cum feudi substantiam non tangat, ut supra in alienationum Rubrica.

Tertia est demum species, que fiat de feudo, vel ejus partibus, aliquibus partibus, vel iuribus pro ipso subfenditio, dante retinet, vel refutavit, Et haec pariter subfenditio in eam subfenditioem, que totius feudi, omniumque ejus iurium, etiam regalium fiat, aliquia superioritate, ac intellectuali alto domino reservatis, adeo ut subfenditioatus totum id obtinet, quod seudatarius immediatus, etiam feudi Regalis, ac dignitatis obtinet, dicta intellectuali reservatione volum excepta; Et hanc subfenditio speciem verius est, absque speciali facultate per infendantem concessa, exercibile non est.

Quandoque tamen, nequum pro facultate, sed etiam pro necessitate id injuria prædictio docuit.

Altero vero est subfenditio, que tertiam constituit specimen inter proximam de toto, & primam simplicem membrorum, seu excedentiam, quia nempe de aliquibus Opibus, videlicet in Castris, aut feudi membris, per quos iudicis feudi universitas, vel corpus notabile scilicet, vel detractionem non patiat; quinomodo nullam scilicet, vel divisionem, quadam ius habituale, ac Imperium, & Regalia faciat, sed in frumento, ac merito subordinato Imperio, tanta per speciem communis jurisdictionis, ac administrationis, sive omnima subfenditio superioribus, quae sunt etiam feudi, que scilicet facultate in creditori prædicium, non autem versus dignitatis feudatarios constituit.

Hæc autem species (non ordinariae prohibitione) exercitabili est, ubi qualitas feudi ita exigat, ut feudatarius feudi Regalis, ac dignitatis, cum iure Principatus, ita nobilis, & qualificatis milites, ac vaillans fibi constitutus, vel ita benemeritibus premia distribuit; cum enī tamen moderatione, ut proportione ad feudi qualitatem, & circumstantiam, ut fraudem, vel Domini notable prædicium non redoleat; illaque subfenditio species in feudi Regalibus, ac dignitatis frequens est in pax.

In haec vero species, erroneum est, superius recensita tria requiruntur, cum illud equalis conditionis potius interdictum sit, dum non paribus, sed inferioribus, ac subdicitur haec subfenditio congruit; minime alterum, ut gratus, ac sub eisdem legibus concessio fiat, cum precio medianter, magisque limitata hujusmodi subfenditioes fieri recepta prædictio.

Ideoque volum requisitus fraudis exclusivum, desiderandus est, pro a facili et fraude, que in feudatio castello, feudum, vel de successore desperato, aut alias devolutione imminente considerant, quamvis consilii non sit, sed solius prædicti, eodem modo, quo de iure dispositum est in alia subfenditio specie, quæ fructum; feudum, vel dominio non prædictetur; Et tertio, ut sit sincere, ac sine fraude, ut dicitur 13.

In praefatis autem utriusque Sicilia Regnis, ob corum peculiares leges, strictiore alienandi prohibitionem continent, (excepto dicto casu excedentiarum, quæ confundit-

ti Ff 3 ti

Si fructus speciem habent, atque concedi solent) receptum est, hanc etiam subinfeudationem prohibitam esse, illamque sub alienationis vocabulo venire.

Posita legitima subinfeudatione, subinfeudatum ipsum, subinfeudantem, ac immediatum authorem, in dominum agnoscere debet, eique fidelitatem, ac servitium praestare, non autem mediatum; atque ad immediatum devolutio pertinet, prout ab eo renovatio petenda est, ut d. disc. 7. &

Nisi cum consensu domini directi, ejusque nova investitura, ita subinfeudatio sequi dicatur, quod speciem dif-

membrationis a feudo, ac creationem novi feudi directi,

& in capite importare.

Ad regulandam vero subfeudi naturam, ubi investitura lex ambigua sit, illa ipsius feudi attendenda est, cum sub-

feudum eius censeatur natura, cuius est feodium,

Non levi apud feudistas cadente quaestione, an devolutio

feudo, subfeendum duret, atque Dominus cui devolutio

facta est, subfeudatum ei servire volentem recipere te-

natur, magisque probabili, ac recepta est affirmata,

ubi sinceritas accedit, neque fraudem subinfeudatio redi-

cat; alia vero in foro parum frequentia hanc subfeudorum

matrem concordem, in propria fede videnda sunt, ut

d. disc. 1.

XIV.

De renovatione investitura feudalium, ac laudemio, &

relevio, Et jure tappeti.

*D*ux renovatio est species, una, qua non culpo se devoluto feudo, terminatque investitura, ex equitate, per dominum holentem pro se retinere, fed alias investire, debita est feudatari defuncti proximiori sanguinis, ubi de feodi pacti, & providentia agatur, quod iure san-
guinis, durante investitura deferatur; ubi vero si pater he-
reditarium, rei familiaris heredi; denegatur autem in ca-
su devolutiois cupose,

*Id autem feudorum speciale non est, cum emphyleus quo-
que sit commune, idemque ea, qua frequenter in ea mate-
ria habentur, feuds quoque regulariter congruum, nisi pe-
culiaris regionis scripta, vel non scripta, lex alteri fluvia, ut
disc. 52. & sub tit. de emphyleus, pluribus.*

Altera vero est a jure feudali specialiter manans, ad cuius

*instar in emphyleus quoque ex quadam recepto, ut idem in-
dubius est; istaque per novum feudi successorem, sub*

*caudicatis pena infra annum, & dicti petenda est, ubi con-
suetudo, hanc obligationem cessare faciat, dictumque terminu-*

*sus quandoque per investitura legem particularē brevior
esse foler, ut in cetero Sicilia, seu Neapolitanum Regno*

*statutum est, ut infra sex mensis renovatio petenda sit; plu-
ribus cadentibus quaestitionibus circa justas excusationes, vel*

*restitutions pro impedimentorum, vel excusationum pro-
babilitate decidandas, ut d. disc. 59.*

Idemque terminus anni, & diei, qui in hac specie renova-

tionsis per feudales praefectus est, ex recepto usi exten-

sus fuit ad aliam speciem, de qua supra, nisi dominus alteri

*concesserit, cum tunc longissimi temporis decursum re-
quirat, ut huic iuri praedictum censeatur, forus recipi-*

re videatur.

*A domino autem ubi potestat non habeat legibus de-
rogandi, non valuerit condendi, verius est, dictum terminum*

*anni, & mensis abbreviari non posse, bene tamen abque
dubio extendi potest, quotes alieni prejudicet, vel interfe-*

re mixta aliud non fiat, ut d. disc. 52.

Illaque per subinfeudatum non a primo, ac mediano, sed

a secundo, ejusque immediate domino, ac subinfeudante

petenda est, hinc remanente obligatione, quando novus

est successor, haec renovationem a primo domino peten-

di, folique petitio infra terminum ab ipso successore, seu

legitimo procuratore, qui specialis esset debet, sufficit, li-

cet concessio differatur.

Pro hujusmodi renovationis successione, qua per novum

successorem perneccesse petenda est, iure feudali statutum

non est, aliquid domino solendum esse, cum ea parsfru-

ctum, que eidem domino a dicto iure deferunt illius anni,

in quo feudatarii mortem sequi contingat, sufficeret debeat,

nisi peculiaris lex scripta, vel non scripta diversimode dif-

ponat, ut eod. disc. 59.

In praefatis autem utriusque Sicilia Regnis, & praefatis

in hoc ceteriori, five sit dicta fructus pars, quam jus

feudale domino defert anni vacationis est, five ob domi-

ni recognitionem per leges, vel coniunctudines particulares,

Regi debita est medietas feudi fructuum dicti anni vacatio-

nis; ponit solvenda infra annum sub relevii vocabulo, cum

fidei corundem fructuum novula, & sub pena duplicate

exactionis facienda ex ejusdem feudi fructibus, qui affecti

sunt, ut d. disc. 28.

Si vero contingat, codem anno duplum, vel multipli-

cias vacacionem sequi, unicum relevium solvendum effe-

re levius materia, qua speciales haber tractantes super delu-

citonem onerum, ac super fraudibus, qua illi occasione

refutacionis fieri solent, cum aliis de quibus in sua fede, ut

poter compendo patrum congruis.

Ad regulandam vero subfeudi naturam, ubi investitura

lex ambigua sit, illa ipsius feudi attendenda est, cum sub-

feudum eius censeatur natura, cuius est feodium,

Non levi apud feudistas cadente quaestione, an devolutio

feudo, subfeendum duret, atque Dominus cui devolutio

facta est, subfeudatum ei servire volentem recipere te-

natur, magisque probabili, ac recepta est affirmata,

ubi sinceritas accedit, neque fraudem subinfeudatio redi-

cat; alia vero in foro parum frequentia hanc subfeudorum

matrem concordem, in propria fede videnda sunt, ut

d. disc. 1.

XV.
De jure promissor; Et de fendi evictione.

*R*ata sunt in foro questiones illius juris protomiseos, 307
quod ex aquitatu ius feudale concedit agnato successo-
furo, vendicandi, seu retrahendi feudum alteri alienum, oblati prelio, quamvis adhuc ius alienatus durer, neque
suum aperunt sit, cum frequentius magis expediat casum
successionis exercitare, atque ita nullo prelio feudum
vendicare; adhuc tamen aliquando praxis docet id expe-
dire, idemque tale ius exerceri.

*Id autem procedit in feudo antiquo pacti, & providen-
tiae, non autem hereditario, vel etiam in novo, quamvis
pacti, & providentiae formam habeat, ubi alienatio facta per
primum acquirentem titulum onerofo; secus autem ubi ex
causa sua, cum itudin jure antiqui reguletur, ut d. disc.*

36. 37. 38. & 110.

Non levi militante quaestione inter Neapolitanos feudi-

*tas, an hoc ius competit in illis feudi antiquis, mixtam
qualitatem habentibus, in quibus quadam iure speciali, ut
necum primi acquirentis, sed etiam ultimi morientis, nulla
facta deductione feudi, vel ejus valoris, hereditariam qual-
itatem habere oportet; adhuc tamen ex quadam recepto*

*potius, quam ex stricta juris censoria, recepta est, etiamque
opinio dubitata, ut in tit. de emphyle. & 110. de Regal.*

36. 37. 38. & 110. & in tit. de emphyle. & 110. de Regal.

Quinimum, & ab illo dicto confessum, quem Supremus

*supplerit, dum receptum est, ut etiam jus quiescum, ac de-
praeferenti ex causa, & quandoque etiam sine, tollendi*

*potestatem habeat; adeoque fortis frequenter quidem voluntatis,
numquam tam, vel nimirum raro, potestatis ques-*

tiones auditis, ut d. disc. 14. de Regal.

In Prelatis autem, vel inferioribus, ac subordinatis feuda-

tariis, ac Magistris, quibus suprema potestas deroga-

*ti legibus, vel tollendi jus tertii non competat, una opinio
indefinita negat, ex triplici ratione, voti scilicet capanda
mortis, supplancementis successionis, & praedicti potestos*

rit, post cujus cessum ius concessio taeta est.

Quidquid autem de prima ratione fit, jure communij Ro-

manorum attento in emphyleus, vel officiis, aliquid vitali-

tis rebus, dicitur metiendi, de quo in suis emphyleus, ac officiorum sedibus; in feudi tamen juxta proprias feuda-

*les, vel confundentes regulandas, hec ratio negligitur;
idemque dubius aliis celantibus, que solum inferioribus ob-*

*stant, probabilis est, haec investitura specie practicabilis;
propter illius, & diu in effectum, Domingo ad devolutionem*

*320 sufficiens, pro servitii praestatione, aliquid incidentibus;
hinc per ora fonsrum volitare foliæ axioma, ut ad hunc devolutions effectum, investitura scriputa necessaria fit, ubi per finem linea, vel temporis petatur, ut sub tit. de em-*

phyle. & 110. & hoc tit. disc. 70.

Id autem recipiendum est in illis regionibus, ac Princi-

piatibus, in quibus improprietorum feudorum ulis, ac praxis

321 hec, quamvis de Civitatibus, Oppidis, & Castris cum

Imperio, ac jure vassallorum agatur, adeoque possibilites vi-

gantur, aliquid hereditarie, vel eisdem rationibus collati, probatio

322 contraria possibiliter non admittit; fecus autem ubi ex ge-

*nerali regionis iuri, Civitates, Oppida, & Castra praedicta,
non nisi iure veri, ac proprii feudi obtinentur, ut (exceptis*

Ecclesiis) est in episcopis enunciato Regno Neapolitanu-

m, cum tunc probata dicatur feudalitas, et ipso, quod dicebitur qualis

323 probatio, vel eisdem rationibus collatis, probatio

324 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

325 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

326 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

327 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

328 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

329 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

330 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

331 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

332 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

333 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

334 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

335 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

336 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

337 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

338 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

339 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

340 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

341 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

342 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

343 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

344 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

345 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

346 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

347 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

348 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

349 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

350 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

351 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

352 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

353 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

354 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

355 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

356 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

357 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

358 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

359 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

360 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

361 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

362 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

363 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

364 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

365 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

366 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

367 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

368 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

369 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

370 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

371 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

372 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

373 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

374 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

375 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

376 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

377 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

378 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

379 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

380 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

381 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

382 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

383 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

384 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

385 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

386 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

387 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

388 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

389 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

390 obiecta, vel eisdem rationibus collatis, probatio

391 obiecta, vel eisd

superfluis habentur, atque adhuc effectum, (non controver-
sa etiam feudali qualitate ad certum genus, vel sanguinis suc-
cessores restrixi, pro necessario requisito, ob nimium diffi-
cilem probacionem contraire possibilis est exclusivam, de
facto scriptarie necessitas urgere videtur.

Ipsa autem generare capaci adhuc durante, adeout nulla sit
333 finitae investitura & quæstio, plures dantur accidentalis devo-
lutionis causas, sed caducitatis, vel amissionis vocabulo expli-
car ioli, quæ quod terminus devolutionis non congruat
nisi illi, que citra culpam, vel aliud accidens, ex solo nature
causis ob linea, vel generis finem sequatur.

Caducitatis autem, tive amissioni, quamvis investitura du-
334 ter, ex pluribus locis fieri solet, que non facile est sub com-
pendio recensere, eaque præsternit, tunc fortus unquam, vel
nimium raro audit, in propria fide videnda sunt; magis ut
in praxi contingibilis est causus non præsternit statuo loco,
vel tempore, serviti personalis, vel realis.

In hoc autem certam, ac determinatam regulam non ha-
bemus, cum mixta regionum, ac dictiorum variis leges, vel
conuentus, varia sit praxis, que præsternit in temporalis
dictione Ecclesiæ, omnium rigorosior est, ut caducitas ipso
jure refutetur; in terminis vero generalius juris communis
feudalis, plures defuerit habent diversa opinionis, illa ve-
ro probabilitor videtur, quæ cœfatio dolum, ac spectrum
positivum non redoleat per quandam speciem interversio-
nis dominii, tunc monstro, ac vera contumacia positiva,
eiusdem declaratoria desideratur, id eoque caducitas ipso jure
ex solo lapitu temporis non refutetur, ut dicitur.

Aiue sunt causa felonio, non peccata renovations infra
annum, & diem; alienationes; notabilis culposi deteriora-
ratio: Domini negatio; gravis injuria Domino facta, &
335 similia; quarum tamne rara est praxis, excepto casu felonie,
cum aliarum excusatia de facili cadat ad hunc penale-
lum effectum evitandum.

Ubi vero antiquum sit paci, & providentia feendum,
quæstio est, an culpa possessoris, ipsius culposi personam ex-
greditur, aliquo successores proprij jure venientes affi-
ciat; negativam ea probabilitate stante ratione, ut quod ex-
presse, ac direxte prohibitus est, indirexte permittendum
non sit, id eoque posseffor expedit alienare prohibitus in
præjudicium successorum, ita indirexte non valeat ejus pra-
hædium, tuncque ius privationem inferre.

Contrarium vero magis receptione est, ubi fraudis, & col-
lusionis suspicio non urgeat, quæ quod dominus, non per-
sonam deficiens, sed ipsum deficiens factum spectet; fac-
tum tamen successori non culpo, neque a culpo eius jus
intincti, concedenda est illa æquitatem more purgatio, quæ
ipsius moro, quoties malitia debet, atque ius dominii de-
terius effectum non sit, concedi solet, ut codicilus 5.

Ubi autem causa præbeat, ut dominus caducitatem accepte,
336 ipsa, & culpa feudatarii; sed ex facto domini feendum cer-
tum, quæ nemp̄e aucter dederit, vel refluenter, tunc ultra
infractionem evictionis circa ipsum feendum, certum est
feudatario recipiendum esse totum id, quod impedit, vel
quod intercessit, atque in oppidum eius, quæ nemp̄e confundit, ac
falsifico, vel recuperatione, ultra illas ordinarias, ac mode-
ratae expensas, quæ ipsius feudi fructibus, in singulis annis,
ac temporibus proportionatae sint.

E converso autem, si non ex natura rei, minusque ex fa-
cto, & culpa feudatarii; sed ex facto domini feendum cer-
tum, quæ nemp̄e aucter dederit, vel refluenter, tunc ultra
infractionem evictionis circa ipsum feendum, certum est
feudatario recipiendum esse totum id, quod impedit, vel
quod intercessit, atque in oppidum eius, quæ nemp̄e confundit, ac
falsifico, vel recuperatione, ultra illas ordinarias, ac mode-
ratae expensas, quæ ipsius feudi fructibus, in singulis annis,
ac temporibus proportionatae sint.

Nisi iusta causa accedat, ob quam dominus excusabilis
337 reddatur, unde actus necessitati, vel justicie potius, quam
gratia; ac voluntate referatur, quæ nemp̄e recipiabile
necessitas, vel utilitas ita exigatur, ut preferentia in ea resolu-
tione exemplificari posset, quam rebellus, vel iis, qui ex folio-
nia, in eodem quod magis, ac totum id, quod etiam
extrafieri interest.

Nimium quoque attendendo eam circumstantiam, an
prior in vestitura notabiliter alterata sit, vel potius nova sit
338 antiquum conformis, ut primo cau novum feendum consti-
tutum, fecit autem secundo.

His tamen ita generaliter attendendis pro regula, ex qua
juris presumptio refutetur, contraria tamen expresa, vel ad-
miniculativa, particulari probacione elidibilis, adeout fa-
ctio, ac voluntatis potius, quam juris quæstio sit, pro facti
qualitate, singulariisque causum circumstantis decidenda
prudenti arbitrio, ut codicilus 5.

XVIII.

De detractionibus, que devoluto feudo competunt heredi feu-
darii adversus dominum: Et de aliis aduersis a-
gnarum feudi successorum; præsternit de melo-
ramentis: Et de feudi imputatione.

A lia est detractionum species, quæ cœfato feudo, coque
339 ad dominum devoluto, competit feudatarii heredi,

vel successori aduersus dominum, seu alium ab eo noster
investitum; alia vero, quæ feudo, ejusque investitura ad-
huc durante, feudatarii heredi, vel successori competit ad-
versus agatum jure proprio succedentem; iei enim isti ca-
sus in pluribus concordant, in plenisque tamen discordant.

In prima species, generalis distincio est inter culposam, &
non culposam devolutionem, ac feudi terminationem,
ut in culposo cau, nullæ inseparabilium melioramentorum
340 dum detractio sit; minusque corum separabilium, que
vel ex corum natura ipsi feudo, ejusque munitionibus an-
nexa sit, ut cum bombarda, aliaque gravia, & penes fixa
bellaria instrumenta; vel ex voluntate, fætatione
feudatarii ea facientis, feudo annexa dici valescant, cum tunc
feudalem naturam affirment, atque de feudi pertinientis
fiant.

Ubi vero non culposa sit fendi terminatio, pura ob linea,
vel generis finem, tunc si lex investitura omnium melio-
ramentorum genericam devolutionem per verba ampla
præscribat, nulli detractio locus est, ita que feudatarius
imputet, cur ea ultra necessitatem fecerit, scilicet legem
investitura, nisi facta circumstante talens redoleat aequi-
tatem, que judicis officio, conventionis rigorem tempore
pertinet, locum apertat; idque indefinibile, five agatum de infe-
parabilibus, five de his separabilibus, quæ ex definitio-
ne, inseparabilium jure cœfenda sunt, corumque speciem
habent.

Cœfante vero lege investitura, seu alio regionis pecu-
liari scripto, vel non scripto jure, speciatimque terminis
juri communis feudalis, vel etiam civilis, (ubiqui jure
feudali cœfante attendendi,) separabilium detractio in-
definita competit, nisi dominus (corum præsternit, que
341 ipsi feudi destinata sunt) aſſumptionem offerat, quanti
heredis, vel successoris interfit ea removere, ac distracti,
& non ultra, cum hæc prelatio domino concedenda sit,
inseparabilium vero materialium, ut sunt aucta, vel refecta
edificia, plantationes, expurgationes, ac similia, nullam ex-
iguntur refectionem.

Ea vero inseparabilis detractionem, vel refectionem ex-
342 agunt, que intellectuālia, seu incorporalia sint adeo ut tra-
li melioratione non facta, deterior remaneret feudi devoluti
conditio, id eoque inter rectas ob ille negotio pro domino,
ac feudo gelum, quia nemp̄e confundit, ac præsternit,
aliarumque servitutum onera extinta sunt, five nota-
biles facti sunt sumptus in libris, vel in bello pro feudi
successori, vel recuperatione, ultra illas ordinarias, ac mode-
ratae expensas, quæ ipsius feudi fructibus, in singulis annis,
ac temporibus proportionatae sint.

E converso autem, si non ex natura rei, minusque ex fa-
cto, & culpa feudatarii; sed ex facto domini feendum cer-
tum, quæ nemp̄e aucter dederit, vel refluenter, tunc ultra
infractionem evictionis circa ipsum feendum, certum est
feudatario recipiendum esse totum id, quod impedit, vel
quod intercessit, atque in oppidum eius, quæ nemp̄e confundit, ac
falsifico, vel recuperatione, ultra illas ordinarias, ac mode-
ratae expensas, quæ ipsius feudi fructibus, in singulis annis,
ac temporibus proportionatae sint.

Nisi iusta causa accedat, ob quam dominus excusabilis
343 reddatur, unde actus necessitati, vel justicie potius, quam
gratia; ac voluntate referatur, quæ nemp̄e recipiabile
necessitas, vel utilitas ita exigatur, ut preferentia in ea resolu-
tione exemplificari posset, quam rebellus, vel iis, qui ex folio-
nia, in eodem quod magis, ac totum id, quod etiam
extrafieri interest.

Nimium quoque attendendo eam circumstantiam, an
prior in vestitura notabiliter alterata sit, vel potius nova sit
344 antiquum conformis, ut primo cau novum feendum consti-
tutum, fecit autem secundo.

His tamen ita generaliter attendendis pro regula, ex qua
juris presumptio refutetur, contraria tamen expresa, vel ad-
miniculativa, particulari probacione elidibilis, adeout fa-
ctio, ac voluntatis potius, quam juris quæstio sit, pro facti
qualitate, singulariisque causum circumstantis decidenda
prudenti arbitrio, ut codicilus 5.

Alio vero detractionum species, quæ cœfato feudo, coque
345 ad dominum devoluto, competit feudatarii heredi,

ad omnium filiorum commodum ubi fœli primogenito suc-
cessio deferatur, seu vite militia, vel paragii in feudo an-
tiquo cum similibus, onerum feudi potius matrem, ac Ru-
bicam percūunt.

Imputationis autem de feudo, vel pretio facienda in
legitimam, vel aliud jus, quod feudi successori compe-
rat, decisio penderat a feudi qualitate, an pure heredita-
rium, vel novum ex causa onerosa sit, vel potius antiquum
pacatum, & providentia, seu novum ejusdem naturæ grauitum,
ut primus duobus casibus feodium imputetur (quatenus filius
illud velit, non autem ut invitata cogi debet) secus autem
in duobus aliis posteribus, ut dicitur.

Prout quanta sit legitima primogenito in feudo antiquo
jam complectens, casus dederit experiendi Evangelici oca-
raculi proxim, ut ea, que sapientibus, & prudentibus
abscondita sunt, parvulus quandoque revelentur; adhuc
tamen (visionum gratia cœfata) materia vasta, & involuta
videatur, in qua tempore plus dicendum remaneat, quam
dictum sit.

XX.

De questione possessionis uadi, & qui in posse-
rio debet obtinere: Et de Jure
causa feudalis.

Eadem retenta distinctione, de qua proxime präce-
355 denti Rubrica, inter quæstiones, que sit inter do-
minus contendente de feudi devolutione, ac feudatu-
ri defuncti hereditem, vel successorem; Et cum, que sit
inter agatos contendentes de successionis pertinencia; si-
ve inter agatum, & feudatarii defuncti hereditem, de suc-
cedendi capacitate, vel respecti de rei libertate conten-
detur.

In prima parte, distincio est inter dominum private
fortuna, five ita superiore recognoscendum, ut juris re-
gularis, ac limitibus obnoxios exstat; Et cum, qui supremum
Principem agat (ut frequenter in veris, ac propriis feudi nobilis contingit) Primo enim capitulo pro-
cedit eadem distincio, quæ in frequentiori emphyte-
tica materia recepta est, ut clero existente devolutionis
cau, potiores in postfeorio sint domini partes, non autem
ubi dubium (quale quæ sit) ita enim secundo ca-
su, five in recindente, five in adipiscende, vel recuper-
anda remedio, ex facti qualitate, pro feudatarii herede,
vel successore respondendum est, ut sub tit. de employtis
pluribus.

In altera autem, in quo fœli vero adsit, quia Dominus
357 in eadie ditione sit supremus (five de jure, five de facto) plenè
generalis inolevit usus, ut fœli possessionem adipiscatur, que
veri alii qualitem excludat, pro alterius superioritate,
ac alio dominio, ipsorumque inferiorum dominorum, (qui sub Domicellorum vocabulo cœliverentur)
majori, vel respecti minori subiectio, ut ipsa obser-
vantia præbuit, ac proprie Baronom, & feudatiorum,
vel vassallorum vocabulum, quod feudatarii subordinatis
propriæ, ac verè adaptatum est, ita quoque Dominis, vel
Domicellis, communie esse cœpit, ut ita à supremis distin-
guantur, ut dicitur.

Ubi vero propriæ, ac vera feudalitatis requisita desint,
tunc dicta excepta impræcipia feudalitate remota, que ra-
366 tione alti domini, ac superioritatis alterius inesse con-
ferunt, in reliquo primè allodialum naturam, ac effec-
tus retinent, in eo præsternit, ut feudalibus legibus, vel
confutendis, circa successionis ordinem, ac restrictio-
nem, vel alienandi prohibitionem non subjeccant, sed mo-
re aliorum indifferenter bonorum; jure communi Ro-
manorum regulentur.

Illi prohibitionibus exceptis, que ex supremis legibus
particularibus in ea ditione vigent, ut præsternit cau-
tum est in Ecclesiæ, vel Scis Apolitica temporali ditione,
quod antiquissimi disponendi, ac alienandi libertate compe-
tent, que in aliis indifferibus bonis competit, initium
habuit prohibitio ad venditionis, donationis, ac permutations
regula tradit potest, id eoque in propria fide videndum
est, ut dicitur.

Judicis autem, vel fori competentis quæstio, apud feu-
ditas quoque involuta est, varijs varia sententibus; aliis
opinantibus, ut Curia Partes cognosci debet, ut juris
feudalibus dispositio dictat; aliis, defundent esse conseru-
tare, que in aliis indifferibus bonis competit, initium
habuit prohibitio ad venditionis, donationis, ac permutations
regula tradit potest, id eoque in propria fide videtur
est, non tamen ad alienationem impræcipiam, minu-
sum ad dorem, ad quos omnes actus quoque deinde exten-
sum fuit, adeout etiam tractatus de alienando sine licentia
sit prohibitus; aliis expressæ indecisa remanente quæ-
stione, an hypotheca generalis sub hac prohibitione cadat;
magis de facto recepta videtur affirmativa, non quod
penas, seu quoad effectus; juxta generales bonorum Ec-
clesia alienationis terminos. Nimirum tamen referit inspi-
cere

367 Alio vero detractionum species, quæ cœfato feudo, coque
ad dominum devoluto, competit feudatarii heredi,

Ubi vero cautio præstat non potest, ejus loco succedit investimentum in loca Montium, idem vinculum in corpore habentia, que loco quantitatis esse videtur, tam ad effectum feciis creditoribus proficuos, fructuum, & intermedii argumenti, ut ad eorum resitutionem non teneantur, quam ad effectum dannosum, intermedie diminutionis, que sibi cedit, nisi aliter cautum.

Ipsa tamen creditoribus licitabitibus, ad effectum rei nendi pretium in causa proprii crediti, arbitrarum est, oblationem abrogandam, vel deposito admittere, re tamen ante deliberationem, Papas communicata, eosq; approbat.

Et quavis Congregatio, de creditis, eorumque sufficiencia non cognoscit, sed ad prescriptum Bullæ, solas 417 partes executoris compleat mandatorum, que ab ordinariis Judicibus relaxata sunt; attamen, vel ex Apostolicis decretis, vel ex recepto stylo, de mandatorum relaxatorum, ac debitorum sufficiencia, nec non de anterioritat, & posterioritate creditorum cognoscit, mandando etiam resiliunt pecunias liberatas, aliisque gefera retrahendo, adeo ut formalis Tribunalis partes quodammodo gerere videatur.

Quatenus vero causas præbeat, ut Baro possidat plura fiduciomissa, vel Primogenita, que per ejus mortem (cindatur), diversoque habeant succelfores, pro ejus vero debitis indefinitis, non autem in aliquo fideicommissu causa tantum, unius bona distracta, vel subjugata sit, locum eius contributo pro viribus, decimatum est.

Derogatio fideicommissorum, vel majoratum, aliorumque vinculorum, probabilitate percutit illa fideicommissa, & vincula, que adjecta sunt per Baronis debitoris, ac alterius posseforis communem authorem, adeo ut Barone, qui debita contraxit, intret ea ratio, cui immixta est Bulla, quod nempe ipse Baro, qui debita contraxit, est interim dominus, & resitutionis oneri subiectus, quod Bulla tollit, & secus autem, fideicommissum, aliisque vincula, à tertio ordinatis, & cum quorum onere, in posseforem, vel alterius fideicommissi ordinatore bona obvenerunt.

Quamvis enim per hanc Bullam jus tertii tolli decisum 420 fit, intelligendum tamen venit de illo jure, quod ab ipso Barone debitor, vel respectivo posseflore proveniat, puta conditoris, vel alterius, qui a posseflore cauila habeat, non autem tertii omnino independentem.

Ad redditendum item tuos emptiores in vim Bullæ à dicta Congregatione ementes, eadem tollit quoque hypotheicas, quibus ipsa bona affecta sit, casique transfert in pretium, quod in omnibus loco rei succedit, etiam quod fideicommissum, 421 vel investiture vinculum, quatenus solitus debitis exhiberet,

Cumque sit stylus Congregationis, ut supra, non vendi pecuniam ex bonorum distractorum pretio refutantem, nisi cum cautione de testimoio anterioribus, ac posterioribus, vel contribuendo cum æquilibus, aut, ubi idonea, 422 cautio non habetur, cum investimento in loca Montium, qua loco diebus cautionis ita vinculata existant, quod notabiliter de pretio, seu valore minuit.

Hinc vulgus de hoc etiam stilo obloqui solet, quasi quod ita si laderet ipsi naturæ, vel genitum, obligando creditorem, ut loco integræ crediti, vix dimidiatum recipiat. Verum inepta obloquio est, quantum qui ex huic Bullæ indulgentia, fui crediti, alias non expensibiles exactio nem obtinet, injustè conteritur, quod diminutum, vel qualificatum oblineat id, quod alias nullatenus obtenturus esset; ac etiam quia favor publici commercii, ex exemptione libertate, ac securitate manans, huic incummodo prevalere debet, ut etiam ex iuri communis intentione, inter privatos praxis recipit.

Quia vero id cautos reddidit mutuantes, vel alias credentes, ut sibi consulant de pacto refectionis ejus, quod istud vinculum minuat, & quanti inter sit liberam pecuniam restituiri; hinc disputari solet, an creditori hanc viam eligentur, atque Baronum Congregationem adiungunt, (quam scilicet non aliter pecuniam solvere) patere debet via, quam elegit, adeo ut in dicta causa prejudicatum sit, ut in sua fide.

Ubi vero certa, & notoria sit anterioritas, vel posterioritas creditoris, qui hujus Bullæ praesidio, seu extraordinario be- 423 nificio non indiget, quia nempe ex iuri dispositione (ipsa etiam Bullæ secula) ius, vel actionem habeat ad bona, ad quorum pretium invitus concurrere non cogatur, tunc aperum, ac exorbitans videtur, ut ad hujusmodi cautionem prestantiam, seu vinculum patientium cogi debeat, sed ob contraria proxim id non de facili exaudiri solet.

Quo vero ad judicium ordinatoria, receptum est, Congregationem, ad telam judicariam servandam, obligatam non esse, fed ad ejudem Bullæ prescriptum summatim, ac de plano, manuque Regia procedere; adeo ut quandoque dictum sit, etiam sine citatione procedere posse; quod tamen circumscriptivè pro facti qualitate intelligendum est, ut in sua fide; ubi de aliis ad matrem, quam universam, facile non est, sub compendio recensere, cum in dies novæ orli soleam quæstiones super hujus Bullæ interpretationem, vel praxi, ut in eodem dico, compendio 73. sub hoc tit. de fidei, ubi enunciatur singulis discursus super singulis supradictis questionibus.

